

In deze rubriek willen we diakenen op een korte en informatieve manier wegwijs maken in een concreet onderwerp uit het diaconaat. Suggesties hiervoor kunt u sturen naar diakonia@kerkinactie.nl

Samenwerken loont

Samenwerking met medestanders loont en ontlast je als diaken. Samen bereik je meer. Het biedt een optelsom van creativiteit, menskracht en financiële draagkracht. Zo heeft een gezamenlijke oproep aan de politiek grotere zeggingskracht. Bovendien kun je als diaconie taken aan anderen overlaten. Samenwerking hoeft niet veel extra tijd te kosten. Je kunt het op diverse manieren inhoud geven.

Tekst Carla van der Vlist

SAMENWERKEN BEGINT MET NETWERKEN.

Anders gezegd: zoek medestanders en kwetsbare groepen in de kerk en in de buurt op en schuif bij hen aan tafel. De contacten en ervaringen die dat oplevert, kun je gebruiken bij je diaconale activiteiten.

De lege stoel

Hoe gericht zijn we eigenlijk op samenwerking?

Het begint met het stellen van deze vraag aan de eigen vergadertafel. Voeren de diakenen de activiteiten vooral zelf uit? Of probeert de diaconie eerst of er anderen bij te betrekken zijn?

Heeft de diaconie al eens een inventarisatie gemaakt van gemeenteleden die zich voor anderen inzetten? Als vrijwilliger of beroepsmatig?

Stel, de diaconie wil een plan maken om nieuwe 'pardongangers' te helpen integreren. Ga eens na of je mensen kent die betrokken zijn bij vluchtelingenwerk en betrek hen bij het plannenmaken. (Zie bijvoorbeeld pagina 14 en 15.)

Een lege stoel aan tafel kan helpen. De lege stoel is een stilzwijgende getuige die oproept om bij elk thema iemand uit te nodigen. Zodat het geen praten wordt óver maar mét mensen. Zodat je het wiel niet hoeft uit vinden of moet zoeken naar een ingang voor contact.

Nog wat voorbeelden.

- Nodig een gemeentelid uit die mantelzorgers ontlast en haarfijn kan uitleggen welke aandacht nodig is.
- Een organisatie die 'maatjes' zoekt voor mensen met een psychische beperking, kan de diaconie helpen om binnen de kerk te werken aan ruimte voor deze groep. En aandacht te geven aan hun familieleden. Ga in gesprek met andere kerken om naar mogelijkheden hiervoor te zoeken.

Diaconale verhalen delen in de kerk

Diakenen hebben hun vaste plek aan de tafel van de kerkenraad. Vanuit deze tafel lopen veel contactlijntjes de gemeente in. Tijdens elke vergadering is er gelegenheid

voor een betrokken verhaal over diaconale vragen en dilemma's. Waarmee je aan de weg timmert en anderen enthousiast kunt maken om binnen hun netwerken een diaconale bijdrage te leveren.

Een paar ideeën.

- Geef suggesties voor voorbeden en dankgebeden aan de liturgiecommissie. Op die manier zijn diaconale noden en bemoedigende verhalen tijdens de vieringen te horen zijn. Nog beter: vraag hen een plek te bieden voor een diaconaal ervaringsverhaal.
- Stel voor om de pastorale bezoekers toe te rusten met een diaconale antenne bij hun bezoekwerk. Het signaleren van armoede kan alleen als de hele gemeente oren en ogen open heeft bij een bezoekje of aan het schoolhek.
- Werken aan betrokkenheid bij mensen met een lichamelijke beperking is gebaat bij goede relaties met alle commissies. In dat contact staat bij iedere activiteit de vraag voorop of deze toegankelijk is voor iedereen en betaalbaar.

Het zijn allemaal voorbeelden die laten zien hoe je diaconaat kunt verbinden met andere activiteiten in de gemeente. Door het delen van de verhalen kun je samenwerking binnen de kerk stimuleren.

Stamtafels in de wijk

Een stap verder is de zoektocht naar 'stamtafels' in de woonomgeving, wijk of dorp.

- Ga bijvoorbeeld op de koffie bij een open ochtend van een woongemeenschap van

Foto Irene Stok

De lege stoel als stilzwijgende getuige.

mensen met een verstandelijke beperking in de wijk.

- Bezoek een informatieavond van familieleden van mensen met een psychische beperking.
- Doe mee met festiviteiten om de leefbaarheid in de buurt te verbeteren.

Deze informele contacten kunnen verrassende medestanders opleveren.

Je kunt als diaconie zelf ook ruimte bieden voor stamtafels in je kerkgebouw. Voor inloopochtenden, maaltijdprojecten of een spreekuur van het noodfonds. Denk mee met een migrantengemeenschap die op zoek is naar een geschikte plek voor hun vieringen en activiteiten.

Een rondje organisaties

In Nederland zijn we sterk in het organiseren en opzetten van stichtingen. Er zijn allerlei organisaties die grotendeels dezelfde doelen nastreven, maar wel vanuit hun eigen invalshoek. Er gebeurt veel waardevol werk achter de schermen door zeer betrokken medewerkers.

Inventariseer eens welke kwetsbare groepen er in je wijk bestaan en welke organisaties daaromheen werken. Deze inventarisatie noemen we een 'sociale kaart'.

Een rondje maken langs deze organisaties kan een diaconie veel opleveren aan kennis en contacten. Je kunt bijvoorbeeld beginnen met een jaarlijkse vergadering van maatschappelijke organisaties. Zorg dat je als diaconie niet ontbreekt aan deze rondetafel waar uitgewisseld wordt wat ieders ervaringen en plannen zijn. Het geeft inzicht in hun werkzaamheden. En daar kun je als diaconie weer op inspelen door te vertellen over je eigen activiteiten.

Dit soort verkenningen kun je het beste samen met andere kerken oppakken. Door de komst van de Wet Maatschappelijke Ondersteuning (Wmo) hebben allerlei organisaties al vaak contacten met elkaar om samen het lokale zorg- en welzijnsbeleid kritisch te volgen. Veel diaconieën doen hieraan inmiddels mee.

Denk groot

Samenwerking is niet alleen een lokale gelegenheid. Naburige diaconieën staan voor dezelfde maatschappelijke vragen. De classisvergaderingen of diaconale classicaal bijeenkomsten bieden ontmoetingsplaatsen om deze vragen aan de orde te stellen. Regionale samenwerking kan een meerwaarde bieden. Alleen samen kun je bijvoorbeeld een logeerkamer voor kinderen met een beperking oprichten. Of via Kerk in Actie Interactief een relatie aangaan met een partnerkerk wereldwijd. Met elkaar

Foto Gerrit Groeneveld/Kerk in Actie

Boven: *Werk samen in een voedselbank.*

heeft zo'n groot uitwisselingprogramma kans van slagen.

MET WIE WERK JE SAMEN?

Het hangt van je doel af met wie je het beste kunt samenwerken bij activiteiten. Ook kun je denken vanuit verschillende invalshoeken. Een paar mogelijkheden.

Doelgroepsgewijs

Een van de invalshoeken om samen te werken is het zoeken naar bondgenoten rond een bepaalde groep kwetsbare mensen. Stel dat je als diaconie het ouderenwerk wilt vernieuwen. Het louter ronddelen van kerstattenties voldoet niet. Je wilt er als dia-

conie vooral zijn voor kwetsbare ouderen. En waar mogelijk vitale ouderen met hun levenservaring inschakelen. Inventariseer in dit geval wie er binnen en buiten de kerk bij ouderen betrokken zijn. En zoek vervolgens contact met hen. Ouderen krijgen bijvoorbeeld meestal bezoek door leden van pastorale commissies. En er is groothuisbezoek voor ouderen in zorgcentra. De Protestantse Christelijke Ouderenbond (PCOB) organiseert ontmoetingsdagen en behartigt de belangen van ouderen in de Wmo-adviesraad. Verder is er vaak een lokale stichting ouderenwerk actief. Zij regelen bijvoorbeeld dat ouderen hulp krijgen bij het invullen van formulieren.

Met al deze bondgenoten kun je de vraag bespreken hoe je thuiswonende ouderen kunt bereiken die zorg of andere aandacht nodig hebben. Signalerend huisbezoek is een van de mogelijkheden om hier wat aan te doen. Je hoeft dat als diaconie niet zelf te doen, daar kun je ook vrijwilligers voor werven.

Op deze manier kun je bij elke kwetsbare doelgroep nagaan welke bondgenoten er zijn, samen activiteiten organiseren. Zo ontdek je dat samenwerking ieders inzet versterken kan.

Wil je jongeren meer te betrekken bij het diaconaat? Dan is samenwerking met jongeren zelf en een jeugdraad een vereiste. En naast ouderen en jongeren zijn er nog meer groepen kwetsbare mensen te bedenken.

Thematisch

Een andere invalshoek voor samenwerking is het zoeken van partners rond een bepaald thema.

Neem het thema gastvrijheid. Als diaconie wil je aandacht geven aan dit thema. Het antwoord op de vraag wie gastvrijheid hoog in het vaandel heeft staan, weet iedereen te geven. Vluchtelingen en migranten staan erom bekend dat ze het leuk vinden om een ontmoetingsmaaltijd te organiseren. Als diaconie kun je hierin de faciliteiten bieden en ervoor zorgen dat ook eigen gemeenteleden komen mee-eten. Bedenk met elkaar mogelijkheden voor vervolcontacten.

Een ander thema is de zorg voor een kwetsbare schepping. Als diaconie wil je een duurzame levensstijl stimuleren. Lokaal zijn ook andere groepen te vinden die dit thema prioriteit geven. Je kunt in dit geval de lokale overheid vragen om subsidie voor een gezamenlijke activiteit. Denk bijvoorbeeld aan het organiseren van een wandeltocht langs de zorgboerderij, het natuurmu-

seum, de wereldwinkel. Het einddoel van de tocht is een markt met tips over 'consuminderen' en verkoop van fairtrade producten.

Weer iets heel anders: vraag gesprekskringen de diaconale Michacursus als leidraad voor gesprek te gebruiken.

Thema's kunnen zo impulsen bieden voor een creatieve samenwerking.

Doelgerichtheid

Nog een invalshoek voor het zoeken van bondgenoten: je wilt een bepaald doel bereiken.

- Neem de toegankelijkheid van het kerkgebouw. Die is onvoldoende en je wilt dat als diaconie verbeteren. Hoewel het college van kerkrentmeesters hiervoor de verantwoordelijkheid draagt, kan de diaconie wel een stimulerende rol spelen. Een belangrijk diaconaal uitgangspunt is dat je niet óver mensen beslist maar met hen samenwerkt. In dit voorbeeld zijn mensen met een lichamelijke beperking erbij gebaat dat de nieuwe voorzieningen ook toereikend zijn. En als diaconie heb je het doel voor ogen dat volwaardig meedoen van mensen met een beperking participatie mogelijk is. Dit is alleen mogelijk door met elkaar op te trekken en te stimuleren dat ervaringsdeskundigen een belangrijke stem hebben in het bouwproces. Zoek daarom samen met iemand uit deze ervaringsgroep contact met het college van kerkrentmeesters.

- Doelgerichtheid is ook een goede invalshoek bij het bestrijden van armoede. Dit doel hebben meerdere werkgroepen en instellingen voor ogen en natuurlijk ook de diaconieën van andere kerken. Armoedebestrijding kan ook niet zonder de mensen die het dagelijks raakt. Zij weten immers hoe armoede je in een isolement kan brengen. Door al deze krachten samen te bundelen kun je doelgericht en vasthoudend pleiten voor een lokaal sociaal beleid. En werken aan bewustwording dat armoede onrecht is. Meewerken aan de armoedeonderzoeken van Kerk in Actie is ook een effectieve vorm van samenwerken. Dit heeft zelfs een landelijke uitstraling. In het juninummer hierover meer.

- Als je er als diaconie wilt zijn voor iedereen die kortdurende hulp nodig heeft is samenwerking met organisaties als Hulp in de Praktijk (HIP) en Stichting Present een goede mogelijkheid. Zij zijn sterk in het leggen van contacten met instellingen en hulpvragers en zij nemen je het regelwerk uit handen. Als diaconie kun je dan

je energie gebruiken om gemeenteleden te stimuleren tot een diaconale inzet die bij hen past.

SAMENWERKING WARM HOUDEN

Samenwerken kan het gevaar met zich meebrengen dat het diaconale werk uit het zicht verdwijnt.

Als de diaconie bijvoorbeeld vrijwilligers afvaardigt in een lokale Wmo-raad kan dat ontstaan. Als je het diaconale werk in interkerkelijke werkgroepen organiseert, loop je ook het risico dat je eigen kerkelijke gemeente zich er niet bij betrokken voelt. Hoe houd je de aandacht in eigen kring warm voor diaconale activiteiten die je in samenwerking uitvoert? Een aantal suggesties.

- Regelmatig contact. Nodig vrijwilligers regelmatig uit op een diaconievergadering, maak hiervoor een rooster. Zorg ervoor dat je hen tussendoor spreekt, bijvoorbeeld na een kerkdienst. Laat iedere diaken een aantal contacten onder zijn of haar hoede nemen.

- Aanwezig zijn. Bezoek als diaconie de activiteiten die georganiseerd worden door de interkerkelijke werkgroepen of lokale commissies met wie je samenwerkt. Toon interesse en vertel erover tijdens vergaderingen van diaconie en kerkenraad. Benoem de 'parels' die het opleverde.

- Veel publiciteit. Vraag de betrokken vrijwilligers om verslag te doen. Neem ze op in je kerkbode. Laat niet alleen schrijven over de ontwikkelde activiteiten, maar vooral ook over het waarom, wat het oplevert en wat het met betrokkenen doet.

Boven: *Denk groot - ga een relatie aan met een partner via Kerk in Actie Interactief.*

- Aandacht in de viering. Gebruik tijdens de zondagse vieringen de mogelijke ruimte aan de diaconale ervaringsverhalen. Zoals bij de aankondiging van een collecte, de voorbeden of het voorlezen van een eigengemaakt gedicht. Als een directbetrokkene bereid is om dit te doen, heeft dit uiteraard een meerwaarde.

- Vrijwilligersavonden. Veel mensen zijn belangeloos betrokken bij allerlei diaconale en maatschappelijke groepen. Waardering en erkenning hiervoor is dan ook op zijn plaats. Organiseer een jaarlijks vrijwilligersuitje. De onderlinge ontmoeting met andere vrijwilligers werkt beemoedigend.

Alle bovengenoemde suggesties zijn voorbeelden. Iedere diaconie kan ze natuurlijk aanvullen met eigen ideeën om te ontdekken dat samenwerking loont.

Carla van der Vlist werkt voor Kerk in Actie, aandachtsgebieden educatie, armoede en jeugddiaconaat.

www.stichtingpresent.nl
www.stichtinghip.nl
www.pcob.nl
www.vluchtelingenwerk.nl
www.inlia.nl
www.hetvakantiebureau.nl
www.kombeterbinnen.nl
www.kerkinactie.nl/interactief
www.kerkinactie.nl/nederland
www.kerkinactie.nl/wmo